

J. L. BADAL
**Les coses que realment han vist aquests ulls
inexistents**

Barcelona: Rata, 2017, 264 p.

Cants materials

Vic: Eumo, 2018, 144 p.

J. L. Badal (Ripollet del Vallès 1966) és autor d'una obra que inclou poesia, narrativa i crítica, i també ha cultivat literatura infantil. El 2017, va publicar *Les coses que realment han vist aquests ulls inexistent* a l'editorial Rata, premi a la crítica Serra d'Or, així com el poemari *Cants materials* a Jardins de Samarcanda. Si aquesta darrera editorial presenta un catàleg de qualitat indiscutible, amb una excel·lent línia de traduccions, la primera és una plataforma singular que aposta per incloure pàgines manuscrites de l'original i fotografies que il·lustren el text, a banda de decantar-se per obres poc convencionals. Certament, *Les coses que realment han vist aquests ulls inexistent*, des d'una perspectiva dels gèneres tradicionals, és inclassificable, ja que integra de forma fragmentada records infantils, aforismes i pensaments breus, microrelats, petits assaigs, notes de lectura, trossos lírics, reflexions sobre el llenguatge i sobre la literatura... En alguns moments fa pensar que es tracta d'una autobiografia camuflada, perquè la infantesa de l'autor és ara i adés una invocació recurrent.

Val a dir que si la fantasia, els records, la nota de lectura, el relat incipient... conformen un tapís atractiu per variat i imprevisible, aquesta diversitat d'escriptura es correspon amb un punt de vista integrador que malda per veure les coses de la vida sense categories prèvies ni disposicions jeràrquiques. En termes de l'autor, «amb uns ulls inexistent». Badal signa les seues obres amb lletres minúscules, com volent rebaixar l'esfera del seu jo.

Una declaració de principis deixa ben clar que l'autor se situa en el territori del senyor Montaigne, i ens adverteix que la finalitat de la seua prosa és «domèstica i privada». Una veu ben propera ens parla de moments personals o familiars evocats amb una transparència extraordinària. No obstant això, la intensitat és el denominador comú de les proses que recull el llibre. Una intensitat que és en la mirada que busca integrar –sense predisposicions, ni prescripcions– allò que l'envolta físicament o mental. Més que pensar, vol fer-nos sentir el món, experimentar-lo amb un esforç constant d'expressió, perquè com diu en un moment, «les paraules tendeixen a podrir-se».

Els núvols –amb la seua materialitat màgica– esdevenen un motiu recurrent que l'autor reiteradament invoca i evoca al llarg de les pàgines i escampa un rent líric a l'escriptura. El fet més rellevant, però, és la voluntat de participar de les coses que viu el jo sense establir jerarquies –allò quotidià conviu amb el que és més «extraordinari»–, i així les citacions d'autors com Proust o Pessoa, o pintors com Cézanne,

se situen al costat d'una observació domèstica o de l'al·lusió a una roca, per posar un exemple. Badal juga també a fer sentir el contrast entre la paraula i el silenci i ens recorda que la poesia és un mètode profund i subtil d'escrutar la realitat. Si abans d'anomenar-la literatura la poesia recollia les fórmules màgiques d'antics oracles, en mans de Badal no deixa de buscar també un interès primigeni (a manca de la paraula adient) d'*indagació* del cos i de la matèria: «El paper en blanc és el rostre de la pregunta. L'escriptura, el signe d'interrogació. El cor, els tendons, el fetge, l'alè, són la pregunta. I la resposta».

Cants materials, per la seua banda, està format per 130 textos, en bona part proses-inventaris, com ara el text «Una bellesa», que tanca el llibre. Es tracta d'escriptures enigmàtiques que es capbussen en la natura i s'hi transfiguren. Poesia? No hi ha construcció melòdica (a través de rimes ni de mètrica) i la sintaxi i la imatgeria són sovint absents. Els poemes de *Cants materials*, després del títol, van precedits d'una referència entre parèntesis de caire erudit i enigmàtic. Alguns textos semblen, com els còdols en el llit d'un riu, un reguitzell de mots deixats a l'atzar. «El món és bell però no cal dir-ho» —ens adverteix a *Les coses que realment han vist...* Tot hi resta al servei dels integrants de l'univers, siguin minerals, vegetals o animals. La poesia voldria donar compte de tot això sense cap utilitat retòrica, amb un llenguatge que busca escrutar la matèria i donar-ne compte: «Les conjuncions són de terra. Els noms, de foc». El lector constata un esforç per fer de l'escriptura un vidre transparent de la contingència existencial. «'Tu i jo' existeix com plou», escriu en un moment donat. La clau de la poètica de Badal la tenim explícita a *Les coses que realment han vist...* quan diu: «La literatura, si ho és, es torna nen, ocell: travessen la vida sense nom. Fugen del jo cap a la lluminosa matèria.»

Aquesta voluntat condueix l'obra de Badal cap a una obertura inusual de l'univers i ens recorda que vivim en categories massa rígides, mentre pensem, tanmateix, que el nostre punt de vista és l'únic. El poeta de Ripollet ens recorda el misteri del món orgànic, del cosmos en el qual no som més que uns dels seus integrants. Aquesta percepció que deixa de banda l'antropocentrisme no es construeix a partir de l'univers oriental, budisme o taoisme, com han fet altres autor catalans, des de Palau i Fabre fins a Francesc Prat o Marià Manent, sinó des d'un camí d'experiència pròpia. Un camí que busca no «parlar en nom de», sinó cedir la veu a les pedres i al bosc, al vent, la llum, els estels...

Enric Balaguer

Universitat d'Alacant